

กฎหมายร้านค้าออนไลน์ ที่ผู้ประกอบการ SME ควรรู้

ปัจจุบันพฤติกรรมของเด็กยุคใหม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเป็นลูกจ้างมาเป็นเจ้าของกิจการของตนเองมากขึ้นในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ ซึ่งมีหลายช่องทางหรือหลาย Platform ในการดำเนินกิจการ เช่น การค้าขายบนเว็บไซต์ อินสตราแกรม เฟสบุ๊ก รวมทั้งไลน์ หรือผ่านช่องทางอื่นๆ เนื่องจากมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงระบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ต่างมีราคาถูกลง ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการทำธุรกรรมและดำเนินกิจการต่าง ๆ และประการสำคัญคือ มีการลงทุนต่ำแต่สามารถทำรายได้สูง การประกอบธุรกิจการขายสินค้าออนไลน์ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า การขายของออนไลน์ นั้น เริ่มแพร่หลายและมีผู้สนใจในการลงทุนเข้ามาดำเนินการในธุรกิจนี้เป็นจำนวนมากในช่วงไม่ถึงสิบปีที่ผ่านมา ซึ่งในช่วงแรกของการทำธุรกิจประเภทนี้อาจจะมีข้อสงสัยและข้อติดขัดในเรื่องกฎหมายและระเบียบปฏิบัติพอสมควร เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย และกฎหมายที่มีอยู่ก็ยังไม่ทันสมัยพอที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการแก้ไข ปรับปรุง และร่างกฎหมายเพิ่มเติม ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เพื่อให้มีความทันสมัยสนับสนุน ควบคุม ดูแลให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจที่มีผู้ประกอบการ SME จำนวนมาก หากละเลยที่จะปฏิบัติตามกฎหมายไม่ว่าโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็อาจส่งผลกระทบต่อสังคมและผู้บริโภคได้ ดังนั้น บทความนี้จึงเสนอเนื้อหาและสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำเสนอกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการประกอบธุรกิจการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ให้แก่ผู้ประกอบการ SME และผู้บริโภค และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจออนไลน์เหล่านี้ให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจรากฐานต่อไปในอนาคต

กฎหมายเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการหรือร้านค้าออนไลน์

ปัจจุบันการเป็นผู้ประกอบการ SME หรือร้านค้าออนไลน์ไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป เนื่องด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีและการสร้างโปรแกรมหรือ Application ที่ตอบสนองความต้องการการใช้งานของผู้ที่อยากจะเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในส่วนของกฎหมายก็ได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ไว้เพื่อรองรับการทำธุรกิจประเภทนี้เช่นเดียวกัน เพื่อสร้างมาตรฐานให้มีความน่าเชื่อถือแก่ผู้ประกอบการ SME และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคได้ ดังนั้น กฎหมายที่สำคัญต่อการประกอบกิจการออนไลน์¹ มีดังนี้

1. การจดทะเบียนการค้า

ผู้ประกอบการธุรกิจที่ทำการค้าขายสินค้าออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลมีหน้าที่ต้องไปจดทะเบียนต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือ สคบ. ซึ่งเป็นไปตาม

¹ กฎหมายเกี่ยวกับการขายของออนไลน์, นายชยพล ธาณีวัฒน์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานกฎหมาย3 สำนักกฎหมาย

พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545² จึงจะสามารถประกอบกิจการได้ เหตุที่กฎหมายต้องบังคับให้ต้องจดทะเบียน เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถตรวจสอบหรือติดตามผู้ประกอบการหรือผู้ค้าขายได้ หากผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิ์จากการซื้อสินค้าหรือบริการ โดยผู้ทำการค้าขายสินค้าผ่านสื่อออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ตต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะสามารถดำเนินการค้าขายได้ มิใช่ดำเนินการไปก่อนแล้วจึงไปจดทะเบียนภายหลัง โดยแยกบุคคลที่มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนเพื่อทำการค้าขายออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต ดังนี้

1.1 กรณีเจ้าของเว็บไซต์ที่จดทะเบียนเว็บไซต์ไว้เพื่อขายสินค้าของตนเองก็ดี หรือเป็นคณกลางในการนำสินค้าของบุคคลอื่นมาขายผ่านหน้าเว็บไซต์ก็ดี มีหน้าที่โดยตรงในการต้องไปจดทะเบียนต่อ สคบ. ตัวอย่างเช่น บริษัท นานมี จำกัด ทำการจดทะเบียนเว็บไซต์ชื่อ www.shopaholic.com โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำสินค้าของบุคคล จำนวน 200 รายการ มาขายให้แก่บุคคลทั่วไป กรณีเช่นนี้บริษัท นานมี จำกัด มีหน้าที่ต้องไปจดทะเบียนต่อ สคบ. ก่อนจึงจะทำการค้าขายได้ ส่วนบุคคลที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าที่เป็นเจ้าของสินค้าจำนวน 200 รายการ นั้น หากเจ้าของเวบไซต์ดังกล่าวได้จดทะเบียนธุรกิจตลาดแบบตรงต่อ สคบ. แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องไปจดทะเบียนต่อ สคบ. อีก ทั้งนี้เจ้าของเว็บไซต์จะต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดหรือประเภทของสินค้า ชื่อที่อยู่ของเจ้าของ ผลิตภัณฑ์ วิธีการซื้อขาย เงื่อนไขต่างๆ ให้นายทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงทราบด้วย หากมีปัญหาการผิดสัญญาที่ดี สินค้าไม่ได้มาตรฐาน หรือไม่ปลอดภัยก็ดี สคบ. ย่อมสามารถตรวจสอบและติดตามผู้ต้องรับผิดชอบได้

1.2 กรณีบริษัท ห้างร้าน หรือบุคคลธรรมดา ที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้แทนจำหน่าย หรือผู้ขาย หากจดทะเบียนเว็บไซต์เพื่อค้าขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นของตนเอง โดยไม่ผ่านเว็บไซต์ที่เป็นสื่อกลางดังที่กล่าวมาในข้อ 1.1 ดังนั้นบริษัท ห้างร้าน หรือบุคคลธรรมดา ที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ จะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ต้องไปจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงต่อ สคบ. โดยตรง ตัวอย่างเช่น บริษัท นานมี จำกัด เป็นผู้ผลิตสินค้าอาหารเสริมเพื่อจำหน่าย โดยมีการจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ ดังนั้นบริษัท นานมี จำกัด จำเป็นต้องยื่นจดทะเบียนธุรกิจตลาดแบบตรง (ขายสินค้าผ่านสื่อออนไลน์) ก่อน จึงจะทำการจำหน่ายสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ดังกล่าวได้

1.3 ธุรกิจตลาดแบบตรง ที่มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนต่อ สคบ. ตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 นั้น หมายรวมถึงบุคคลที่ทำการค้าขายสินค้าผ่านสื่ออื่นๆ ด้วย เช่น สื่อโทรศัพท์ โทรสาร หรือเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น บริษัท เอปซี จำกัด เปิดสายด่วนหมายเลข 6666 เพื่อเป็นสื่อกลางหรือเป็นตัวแทนจำหน่ายในการซื้อขายสินค้าไม่ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของตนเอง หรือผลิตภัณฑ์ของบุคคลอื่นให้แก่ผู้บริโภค กรณีเช่นนี้บริษัท เอปซี จำกัด มีหน้าที่ต้องไปจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงต่อ สคบ. ด้วย เช่นกัน เป็นต้น

² พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545, ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2545 เป็นปีที่ 57 ในรัชกาลปัจจุบัน

2. บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืน

ผู้ใดประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง (ค้าขายสินค้าผ่านสื่อ) โดยไม่จดทะเบียนธุรกิจตลาดแบบตรง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับรายวันอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545)

3. ธุรกิจที่ไม่อยู่ในข่ายต้องจดทะเบียน

บริษัท ห้างร้าน หรือบุคคลธรรมดา ที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้แทนจำหน่าย หรือผู้ขายที่ทำการโฆษณาสินค้าผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตด้วยนั้น หากประสงค์เพียงโฆษณาสินค้าหรือบริการผ่านสื่อเพียงอย่างเดียว โดยมีได้ประสงค์หรือมุ่งที่จะทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านสื่อด้วยแล้ว ไม่มีหน้าที่ต้องไปจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงต่อ สคบ.แต่อย่างใด ธุรกิจประเภทนี้มุ่งที่จะทำการตลาดในลักษณะค้าปลีกหรือค้าส่งเท่านั้น แต่การโฆษณาสินค้าหรือบริการก็เพื่อให้บริโภครู้จักมักคุ้นกับชื่อทางการค้าหรือเครื่องหมายการค้า หรือตัวสินค้าเท่านั้น และหากผู้บริโภคต้องการจะซื้อสินค้าก็สามารถไปเลือกซื้อได้ที่ร้านจำหน่ายทั่วไป โดยผู้บริโภคสามารถเห็นตัวสินค้า เห็นฉลากสินค้า เห็นรายละเอียดต่างๆ ที่ตัวผลิตภัณฑ์นั้นโดยตรง ซึ่งต่างจากการสั่งซื้อสินค้าผ่านสื่อที่ผู้บริโภคไม่มีโอกาสได้เห็นตัวสินค้าก่อนที่จะทำการซื้อขาย

4. ข้อสังเกต

ผู้ประกอบธุรกิจที่ทำการค้าขายสินค้าผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น นอกจากมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงต่อ สคบ. ตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ.2545 แล้ว ยังมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544³ ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าด้วย เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบการมีตัวตนของผู้ประกอบการได้ว่ามีตัวตนจริงหรือไม่ อยู่ที่ไหน ทำธุรกิจอะไรบ้าง (ต้องจดทะเบียนทั้งต่อ สคบ. และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า)

กฎหมายเกี่ยวกับตัวสินค้า

สินค้าบางประเภท เช่น ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับยาและสารเคมีบางชนิด อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์บางชนิด รวมทั้งสุรา จำเป็นต้องได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนก่อนจึงสามารถ “ผลิต” “จำหน่าย” หรือ “นำเข้า” ได้ โดยการอนุญาต หรือขึ้นทะเบียนนั้น ก็เป็นไปตามกฎระเบียบของแต่ละหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ผู้ประกอบการจึงควรศึกษาหรือตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แน่ชัด

การแสดงรายละเอียดของสินค้า ผู้ประกอบการควรปฏิบัติดังนี้

³ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551, ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2544 เป็นปีที่ 56 ในรัชกาลปัจจุบัน

(1) ราคาของสินค้า : ต้องแสดงราคาเป็นตัวเลขอารบิกให้ชัดเจนและเปิดเผย หากต้องให้ลูกค้าส่งข้อความถามราคาจะผิดกฎหมาย รวมทั้งราคาที่ต้องตรงกับราคาที่จำหน่ายจริง

(2) ค่าใช้จ่ายอื่น : เช่น ค่าขนส่ง ค่าบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง ต้องแสดงให้เห็นชัดเจนและเปิดเผย

(3) รายละเอียดสินค้า : แสดงรายละเอียดประเภท ชนิด ลักษณะ ขนาด น้ำหนัก และรายละเอียดอื่นของสินค้าให้ชัดเจน โดยแสดงรายละเอียดเป็นภาษาไทยและอาจมีภาษาอื่นร่วมด้วยก็ได้

นอกจากนี้ในกรณีที่ทำผิดแล้วมีคนแจ้ง ผู้ค้าจะเสียค่าปรับไม่เกิน 10,000 บาท

กฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณา

พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 22⁴ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการโฆษณาไว้ว่า การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความ (รวมถึงภาพของสินค้า) ที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- (1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง
- (2) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม
- (3) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ
- (4) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน
- (5) ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

ผู้ประกอบการ SME ควรตรวจสอบว่าสินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ (สินค้าเลียน เช่น แผ่นดีวีดีภาพยนตร์และเพลงที่ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต) หรือละเมิดเครื่องหมายการค้า (สินค้าปลอม หรือสินค้าเลียนแบบ เช่น พวงกระเป่าแบรนด์เนม สินค้าปลอม น้ำหอมเกรด AAA เป็นต้น) หรือละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่นหรือไม่ เนื่องจากหากผู้ประกอบการ SME ได้จำหน่ายสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาก็อาจมีโทษอาญาทั้งจำทั้งปรับ รวมทั้งก็ยังมีผลทางแพ่งต่อเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาด้วย ดังนั้น ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้าออนไลน์หรือธุรกิจประเภทอื่น ผู้ประกอบการ SME จำเป็นต้องศึกษา เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจที่ต้องการเป็นอย่างดี รวมทั้งอาจต้องปรึกษาเจ้าหน้าที่รัฐและที่ปรึกษาทางกฎหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และไม่ต้องประสบปัญหาภายหลัง เพราะการป้องกันปัญหาคือการแก้ไขปัญหาล่วงหน้า

⁴ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

การโฆษณาขายสินค้าที่ผิดกฎหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาขายสินค้าออนไลน์คือ พ.ร.บ.ว่าด้วยกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 4 โดยมีสาระสำคัญคือ “ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่นอันมีลักษณะเป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้รับข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสามารถบอกเลิกหรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดลักษณะและวิธีการส่ง รวมทั้งลักษณะและปริมาณของข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่เป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้รับและลักษณะอันเป็นการบอกเลิกหรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย”

เพื่อให้การใช้ออนไลน์เป็นไปอย่างถูกกฎหมายนั้น จึงได้สรุปสาระพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560⁵ แบบง่ายๆ ดังนี้

1. การฝากร้านในเฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ไลน์ ถือเป็นสแปม ปรับไม่เกิน 200,000 บาท
2. ส่งเอสเอ็มเอสโฆษณา โดยไม่ได้รับความยินยอม ต้องมีทางเลือกให้ผู้รับสามารถปฏิเสธข้อมูลนั้นได้ ไม่เช่นนั้นถือเป็นสแปม ปรับ 200,000 บาท
3. การส่งอีเมลขายของ ถือเป็นสแปม ปรับไม่เกิน 200,000 บาท
4. การกดไลค์ ได้ไม่ผิด พ.ร.บ. ยกเว้นการกดไลค์เรื่องเกี่ยวกับสถาบัน เสี่ยงเข้าข่ายความผิดมาตรา 112 หรือมีความผิดร่วม
5. การกดแชร์ ถือเป็นสแปม หากข้อมูลที่แชร์นั้นมีผลกระทบต่อผู้อื่น อาจเข้าข่ายความผิดตาม พ.ร.บ.โดยเฉพาะที่กระทบต่อบุคคลที่ 3
6. พบข้อมูลผิดกฎหมายอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของตนเอง แต่ไม่ใช่สิ่งที่เจ้าของคอมพิวเตอร์กระทำเอง สามารถแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ หากแจ้งแล้วลบข้อมูลออกเจ้าของก็就不用มีความผิดตามกฎหมาย เช่น ความเห็นในเว็บไซต์ต่างๆ รวมไปถึงเฟซบุ๊กที่ให้แสดงความคิดเห็น หากพบว่ามี การแสดงความคิดเห็นผิดกฎหมาย เมื่อแจ้งไปที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อลบได้ทันที เจ้าของระบบเว็บไซต์จะไม่ต้องมีความผิด
7. ฉะนั้นแอดมินที่เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น เมื่อพบข้อความที่ผิด พ.ร.บ. เมื่อลบออกจากพื้นที่ที่ตนดูแล จะถือเป็นผู้พ้นผิด แต่หากไม่ยอมลบออก จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8. การโพสต์สิ่งลามกอนาจาร ที่ทำให้เกิดการเผยแพร่สู่ประชาชนได้ จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท
9. การโพสต์เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน จะต้องปิดบังใบหน้า ยกเว้นเมื่อเป็นการเชิดชู ชื่นชมอย่างให้เกียรติ

⁵ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560, สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ให้อำนาจ วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นปีที่ 2 ในรัชกาลปัจจุบัน

10. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียชีวิต ต้องไม่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือถูกดูหมิ่นเกลียดชัง ญาติสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 200,000 บาท
11. การโพสต์ตำว่าผู้อื่น มีกฎหมายอาญาอยู่แล้ว ไม่มีข้อมูลจริง หรือถูกตัดต่อ ผู้ถูกกล่าวหาสามารถเอาผิดผู้โพสต์ได้ โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 200,000 บาท
12. ไม่ทำการละเมิดลิขสิทธิ์ผู้ใด ไม่ว่าข้อความ เพลง รูปภาพ หรือวิดีโอ
13. ส่งรูปภาพแชร์ของผู้อื่น เช่น สิวสติ อวยพร ไม่ถือว่าผิด ถ้าไม่เอาภาพไปใช้ในเชิงพาณิชย์ หารายได้

ภาษีขายสินค้าออนไลน์

ปัจจุบันเป็นสังคมไร้เงินสดที่ฟรีค่าธรรมเนียมทุกการโอนเงินหรือรับเงิน ได้กระตุ้นให้การค้าขายออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็ว สะท้อนได้จากการใช้จ่ายบนโมบายแบงก์กิ้งที่เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐประเมินได้ว่าการขายสินค้าบนโลกออนไลน์จะมีรายได้รวมเป็นมูลค่าเท่าไรต่อปี ซึ่งคงจะมีมูลค่าเป็นจำนวนมาก ที่สำคัญกลุ่มผู้ขายสินค้าออนไลน์เหล่านี้ ยังไม่เคยเสียภาษี เพราะไม่ได้จดทะเบียนเป็นรูปบริษัท และภาครัฐเริ่มตระหนักถึงการเก็บภาษีจากการขายสินค้าออนไลน์ อีกทั้งที่ผ่านๆ มา การติดตามข้อมูลเพื่อจัดเก็บภาษีก่อนการขายสินค้าออนไลน์ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2560 โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือ สนช. ได้พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร ประเด็นว่าด้วยการชำระเงินภาษีผ่านทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เป็นกฎหมายแล้ว ซึ่งการยกร่างแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และส่วนที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นจะดำเนินการตามกระบวนการตามกฎหมายเพื่อให้เริ่มมีผลบังคับใช้ต่อไป เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2561 ที่ผ่านมา โดยคาดว่าจะประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมาย เพื่อเริ่มเก็บข้อมูลธุรกรรมที่เกิดขึ้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 และให้สถาบันการเงินส่งรายงานธุรกรรมครั้งแรกภายในเดือนมีนาคม 2563 โดยที่สถาบันการเงินจะส่งข้อมูลการใช้บริการให้กรมสรรพากรก็ต่อเมื่อเจ้าของกิจการหรือพ่อค้าแม่ค้าออนไลน์จะต้องมียอดฝากหรือรับโอนเงินรวมกันทุกช่องทางทั้งเคาน์เตอร์ธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม และอินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง (ไม่รวมการโอนเงินให้บัญชีตนเองและคนอื่น) ในแต่ละธนาคาร ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีตั้งแต่ 3,000 ครั้ง/ปี นับเฉพาะจำนวนครั้งที่รับโอนเงิน คือถ้าปีนั้นรับโอนถึง 3,000 ครั้ง โดนสรรพากรตรวจสอบภาษีทั้งหมด ไม่ว่ามูลค่าเงินจะมากน้อยเพียงใดก็ตาม
2. ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่ 400 ครั้ง และมียอดเงินรวมกันตั้งแต่ 2 ล้านบาท/ปีขึ้นไป ที่สำคัญต้องอยู่ใน 2 เดือนใด ทั้งจำนวนครั้งและมูลค่าเงิน เช่น ยอดโอน 400 ครั้ง มูลค่ารวม 2.5 ล้านบาท จะโดนสรรพากรตรวจสอบ แต่ถ้าเป็นยอดโอน 400 ครั้ง มูลค่ารวม 1 ล้านบาท สรรพากรจะไม่ตรวจสอบ หรือยอดโอน 300 ครั้ง มูลค่า 3 ล้านบาท สรรพากรจะไม่ตรวจสอบเช่นกัน

ทั้งนี้ การนับยอดการทำธุรกรรมทางการเงินจะนับแบบปีต่อปี คือ นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - วันที่ 31 ธันวาคมของปีนั้น ๆ

สำหรับการเสียภาษีออนไลน์ ปัจจุบันร้านค้าออนไลน์ก็ต้องยื่นเสียภาษี หากมีรายได้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หากมีเงินได้สุทธิตั้งแต่ 150,000 บาท/ปีขึ้นไป โดยเป็นการนำรายได้ทั้งหมดจากการขายสินค้าออนไลน์มาหักค่าใช้จ่ายก่อนที่จะนำไปคำนวณภาษี ซึ่งการคิดค่าใช้จ่าย สามารถคิดได้ 2 วิธี คือ "แบบเหมา" จะเป็นการหักต้นทุนในสัดส่วนร้อยละ 60 ของรายได้ หรือการนำร้อยละ 40 ของรายได้ทั้งหมดไปคิดภาษี ส่วนอีกวิธีจะคิด "แบบตามความจำเป็น" คือ นำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง จากการขายสินค้าออนไลน์มาหักออก ซึ่งวิธีนี้จำเป็นต้องมีใบเสร็จ หรือใบกำกับภาษี หรือเอกสารแสดงรายได้ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ถูกต้อง และครบถ้วน โดยวิธีนี้จะมีความยุ่งยากมาก ดังนั้นเจ้าของกิจการ หรือพ่อค้าแม่ค้าออนไลน์มักเลือกจ่าย "แบบเหมา" มากกว่า

2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หากมีรายได้มากกว่า 1.8 ล้านบาท/ปี ซึ่งเจ้าของกิจการหรือพ่อค้าแม่ค้าออนไลน์จะต้องไปยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่สรรพากรในพื้นที่ ภายใน 30 นับตั้งแต่วันที่มียาได้เกิน และในทุกๆ เดือน จะต้องนำไปกำกับภาษีไปยื่นเพื่อเสียภาษีแก่กรมสรรพากรภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

บทลงโทษสำหรับเจ้าของกิจการ หรือพ่อค้าแม่ค้าออนไลน์ที่หลีกเลี่ยงไม่ยื่นการเสียภาษี

2.1 กรณีไม่ได้ยื่นแบบภาษีภายในเวลาที่กำหนด ต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของภาษีที่ต้องจ่าย นับตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดให้ยื่นแบบจนถึงวันชำระภาษี และมีโทษปรับทางอาญาไม่เกิน 2,000 บาท

2.2 กรณียื่นเสียภาษีไม่ครบจำนวน จะต้องเสียค่าปรับ 1 - 2 เท่า ของจำนวนภาษีที่ต้องจ่ายทั้งหมด

2.3 เจตนาละเลยไม่ยื่นแบบภาษีภายในกำหนดเพื่อหนีภาษี จะมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือจำคุกสูงสุด 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.4 จงใจแจ้งข้อความเท็จ หรือแสดงหลักฐานเท็จเพื่อหนีภาษี จะมีโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน ถึง 7 ปี และปรับตั้งแต่ 2,000 - 200,000 บาท

นายรัชพล เตชะพงศกิต

นักวิชาการ SMEs 6

ส่วนพัฒนาเครื่องมือและประมาณการทางเศรษฐกิจ

ฝ่ายวิเคราะห์สถานการณ์และเตือนภัยทางเศรษฐกิจ (ฟวต.)

ผู้จัดทำ